

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 178/2011-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. mája 2011 predbežne prerokoval sťažnosť B. Á., Česká republika, zastúpeného advokátom JUDr. Ľ. M., Česká republika, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj v čl. 4 ods. 2 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trenčíne č. k. 23 Tos 17/2010-39 z 15. apríla 2010 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Tdo 32/2010 z 30. augusta 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť B. Á. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. októbra 2010 doručená sťažnosť B. Á. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základných práv podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), porušenie základných práv zaručených v čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd

(ďalej len „listina“), práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj v čl. 4 ods. 2 Protokolu č. 7 k dohovoru uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 23 Tos 17/2010-39 z 15. apríla 2010 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Tdo 32/2010 z 30. augusta 2010.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že rozsudkom Vojenského obvodového súdu Prešov (ďalej len „vojenský obvodový súd“) sp. zn. 3 T 24/86 zo 4. marca 1986 bol sťažovateľ uznaný vinným zo spáchania trestného činu nenastúpenia služby v ozbrojených silách podľa § 269 ods. 1 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov účinného do 31. decembra 2005 (ďalej len „starý Trestný zákon“) a bol mu uložený trest odňatia slobody v trvaní 18 mesiacov nepodmienečne. Dôvodom odsúdenia bola skutočnosť, že sťažovateľ kvôli svojmu náboženskému presvedčeniu svedka Jehovovho odmietol vykonať vojenskú základnú službu.

Na návrh sťažovateľa Okresný súd Prešov (ďalej len „okresný súd“) uznesením sp. zn. 5 Nt 12/09 z 20. novembra 2009 povolil obnovu konania a výrok o vine a treste v rozsudku vojenského obvodového súdu sp. zn. 3 T 24/86 zo 4. marca 1986 zrušil.

Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažnosť prokurátor Vojenskej obvodnej prokuratúry Prešov (ďalej len „vojenská obvodná prokuratúra“), o ktorej krajský súd napadnutým uznesením č. k. 23 Tos 17/2010-39 z 15. apríla 2010 rozhodol tak, že uznesenie okresného súdu sp. zn. 5 Nt 12/09 z 20. novembra 2009 v celom rozsahu zrušil a návrh sťažovateľa na povolenie obnovy konania zamietol.

Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tdo 32/2010 z 30. augusta 2010 bolo bez vecného prerokovania odmietnuté dovolanie sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu.

3. Podľa sťažovateľa v senátoch krajského súdu a najvyššieho súdu zasadali sudcovia, ktorí boli sudcami, resp. vojenskými sudcami za minulého režimu a zaviazali sa jednak vojenskou prisahou k vernosti „*pracujúcemu ľudu vedenému Komunistickou stranou*

Československa“, ale aj sudcovským sľubom k vernosti „*veci socializmu*“ a k tomu, že ústavu a zákony budú „*vykladať... v súlade so socialistickým právnym vedomím*“. Podľa názoru sťažovateľa, pokiaľ je sudca takto zviazaný, je fakticky zviazaný rozhodovať v jeho neprospech, lebo nemôže nestranné posudzovať prípad osoby, ktorá z dôvodu svojho svedomia či náboženského vyznania odoprela vykonávať vojenskú službu v období odsúdeniahodného komunistického režimu. Ak sudca napriek tomu rozhodoval vo veci sťažovateľa, došlo tým k porušeniu jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a zároveň práva na zákonného sudcu podľa čl. 38 ods. 1 listiny a čl. 48 ods. 1 ústavy.

4. Sťažovateľ k namietanému uzneseniu najvyššieho súdu uvádza, že tento porušil sťažovateľovo právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, keď s odkazom na judikatúru a nie na zákon samotný vyslovil, že dovolanie proti rozhodnutiu o zamietnutí povolenia obnovy konania nie je dovolaním vo veci samej.

5. Ďalej podľa názoru sťažovateľa krajský súd napadnutým uznesením č. k. 23 Tos 17/2010-39 z 15. apríla 2010 porušil jeho označené práva a namieta, že:

- krajský súd v napadnutom uznesení striktne podľa § 394 Trestného poriadku stanovuje podmienky pre povolenie obnovy konania, pričom tieto stanovuje aj čl. 4 ods. 2 Protokolu č. 7 k dohovoru, ktorý má prednosť pred zákonom, kde sú tieto podmienky stanovené širšie, pretože je do nich zahrnutá aj „*podstatná vada predchádzajúceho konania*“,

- aj keď žiadny z medzinárodných dokumentov negarantuje náboženskú slobodu a nezakotvuje výslovné právo na odopretie vojenskej služby, toto právo „*je možné dovodiť*“;

- uznesenie vlády ČSR z roku 1958 – povolávanie baníkov k výkonu základnej alebo náhradnej služby (uvedené v napadnutom uznesení krajského súdu, pozn.) poskytovalo úľavu od vojenských povinností, čo mohli využiť občania v prospech svojej náboženskej slobody;

- *«Je pravda, že svedkové Jehovovi odmietajú konat vojenskou službu za jakéhokoli režimu. Nicméně v daném případě je faktem, že stěžovatel odmítl sloužit v Československé*

lidové armádě v době kdy v Československu vládl režim, který ustanovení § 1 ods. 1 zákona č. 125/1996 Z.z. označuje za „odsouzeníhodný“. Stěžovatel odmítl z náboženských důvodů vykonávat vojenskou službu a nestaví se do role žádného “bojovníka“. Státy, které nerespektují náboženskou svobodu (jež zahrnuje i právo na odepření vojenské služby), posílají odpírače: vojenské služby do vězení, případně na popraviště. Státy, které náboženskou svobodu respektují, mají naproti tomu taková ustanovení, jako například čl. 25 ods. 2 Ústavy, kde se právo na odepření vojenské služby výslovně garantuje;

- Stěžovatel uznává právo státu budovat svoji armádu. Zároveň však zdůrazňuje, že právo na odepření vojenské služby z důvodu svědomí či náboženského vyznání je základním právem občana, jež je garantováno nejen v článku. 25 odst. 2 Ústavy, ale rovněž v článku 15 odst. 3 Listiny. Parlament nemůže přijmout žádný zákon, kterým by občany z tohoto práva fakticky diskvalifikoval;»

- k zmeškaniu zákonnej lehoty na preskúmanie podľa zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii sťažovateľ uviedol, že túto možnosť nevyužil, pretože o jeho rehabilitácii mali rozhodovať „sudcovia, ktorí ho pred rokmi poslali do väzenia“, a zároveň mal oprávnenie v tejto lehote podať návrh aj vojenský prokurátor;

- sťažovateľ taktiež vyjadril nesúhlas s tým, že súdy Slovenskej republiky nie sú viazané pri svojom rozhodovaní rozhodnutiami súdov iného štátu, keďže sťažovateľ bol odsúdený československým vojenským súdom.

6. Vychádzajúc z uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„I. Usneseniami Krajského soudu Trenčín ze dne 15. 4. 2010 č. j. 23Tos 17/2010-39 a Nejvyššího soudu SR ze dne 30. 8. 2010 sp. zn. 4 Tdo 32/2010 bylo porušeno právo stěžovatele na

- zákonného soudce podle čl. 38 odst. 1 Listiny a čl. 48 odst. 1 Ústavy*
- soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny,*
- spravedlivý proces podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy,*
- rovnost podle čl. 1 Listiny,*
- odepření vojenské služby podle čl. 15 odst. 3 Listiny a*
- posouzení věci podle příznivější právní úpravy podle čl. 40 odst. 6 Listiny.*

II. Usnesení uvedená v bode I. se zrušují.

III. Stěžovateli se přiznává přiměřené zadostiučinění ve výši 1.000, - Euro, které je Krajský soud Trenčín povinen vyplatit k rukám stěžovatele do dvou měsíců od doručení tohoto nálezu.

IV. Stěžovateli se podle advokátního tarifu přiznávají náklady právního zastupování, které je Krajský soud Trenčín povinen vyplatit ha účet právního zástupce stěžovatele (...) do dvou měsíců od doručení tohoto nálezu. “

II.

7. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostiučinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním

a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Ústavný súd predovšetkým poznamenáva, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05). Tvrdenia o porušení iných práv (v tomto prípade čl. 15 ods. 1 listiny) ústavný súd považoval iba za súčasť argumentácie sťažovateľa.

9. K časti sťažnosti, ktorá sa týka namietaného porušenia práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 23 Tos 17/2010 a najvyšším súdom pod sp. zn. 4 Tdo 32/2010 rozhodovaním sudcov, ktorí neboli nestranní. Túto časť sťažnosti treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo

slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa názoru sťažovateľa malo dôjsť k porušeniu jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že v konaniach rozhodovali ako členovia senátu krajského súdu a najvyššieho súdu aj sudcovia, ktorí boli predtým vojenskými sudcami a ktorí boli preto viazaní jednak vojenskou prísahou, ale aj sudcovským sľubom, ktorých obsah vyjadroval vernosť totalitárnemu režimu existujúcemu pred rokom 1990. Z tohto dôvodu uvedený sudca, súc viazaný prísahou a sľubom, nemohol rozhodovať o jeho veci nestrane.

Z ustanovenia § 69 ods. 2 prvej vety zákona č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“) vyplýva, že sudcovia ustanovení do funkcie podľa doterajších predpisov pred 1. januárom 1990 musia byť v lehote dvanástich mesiacov odo dňa účinnosti tohto zákona ustanovení do funkcie podľa tohto zákona, lebo inak ich funkcia zaniká.

Podľa § 37 ods. 1 prvej vety zákona o sudcoch po svojom ustanovení skladajú sudcovia a prísediaci tento sľub: „Sľubujem na svoju česť a svedomie, že sa budem spravovať zákonmi, budem ich vykladať podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia a v súlade s nimi budem rozhodovať nezávisle, nestrane a spravodlivo.“

Podľa § 215e ods. 1 zákona č. 346/2005 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov ozbrojených síl Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov služobný pomer profesionálneho vojaka, ktorý k 31. marcu 2009 vykonával funkciu sudcu vojenského sudcu, skončí 31. marca 2009.

Z citovaných zákonných ustanovení možno nepochybne konštatovať, že v čase rozhodovania krajského súdu nemohol byť žiaden z členov senátu viazaný sudcovským sľubom v znení platnom pred rokom 1990, pretože bez zloženia nového sľubu by boli sudcovia ustanovení do funkcie pred 1. januárom 1990 stratili svoje sudcovské postavenie. Rovnako v súvislosti so zrušením vojenských súdov v roku 2009 došlo k tomu, že služobný pomer vojaka vykonávajúceho funkciu sudcu vojenského súdu sa 31. marca 2009 skončil.

Berúc do úvahy všetky uvedené skutočnosti nemožno námietku porušenia čl. 6 ods. 1 dohovoru v súvislosti s tvrdeným nedostatkom nestrannosti členov senátu akceptovať, pretože sa javí ako nedôvodná už na prvý pohľad.

10. Podľa názoru ústavného súdu sťažnosť sťažovateľa v tej časti, ktorou namieta porušenie práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 listiny, práva na „rovnosť“ podľa čl. 1 listiny a práva nebyť opakovane súdený alebo trestaný podľa čl. 4 ods. 2 Protokolu č. 7 k dohovoru napadnutým uznesením č. k. 23 Tos 17/2010-39 z 15. apríla 2010 vo vzťahu k zamietnutiu povolenia na obnovu konania, je zjavne neopodstatnená.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že podľa svojej ustálenej judikatúry nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Ústavný súd teda, tak ako to už vyslovil vo viacerých svojich nálezočoch, nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (napr. I. ÚS 31/05), a preto nemôže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov, pokiaľ tieto súdy vo svojej činnosti postupujú v súlade

s právami na súdnu a inú právnu ochranu zakotvenými v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). Z takéhoto pohľadu pristúpil ústavný súd aj k posúdeniu napadnutého uznesenia krajského súdu.

11. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu č. k. 23 Tos 17/2010-39 z 15. apríla 2010 okrem iného vyplýva:

«Všetky navrhovateľom uvedené dôvody prezentované v návrhu na povolenie obnovy konania ako dôvod pre vyhovie jeho návrhu existovali a boli bývalému Vojenskému obvodovému súdu Prešov v čase rozhodovania o vine a treste nepochybne známe a nemohli mať žiadny vplyv na zistenie skutkového stavu veci. Aj keď je pravdou, že všetky už hore uvedené medzinárodné dokumenty v citovaných článkoch uvádzaných tak sťažovateľom ako aj navrhovateľom garantujú náboženskú slobodu, ani v jednom nie je výslovne uvedené, že náboženská sloboda môže byť dôvodom pre odopretie vojenskej služby, ale podrobnosti úpravy boli odkázané na príslušný signatársky štát a jeho právny poriadok, t. j. zákony. Každá ústava všeobecne upravuje podmienky, za akých možno obmedziť základné práva a slobody. Obmedzenia sa musia opierať výlučne o zákon a nie o právne normy nižšej právnej sily (ako bolo uznesenie vlády ČSR z roku 1958 – povolávanie baníkov k výkonu základnej alebo náhradnej služby). V tomto smere aj ustanovenie § 269 Tr. Zak. o nenastúpení služby v ozbrojených silách... bolo normou, podľa ktorej boli orgány trestného konania povinné postupovať. Rovnako boli postihovaní páchatelia, ktorí nenastúpili službu v ozbrojených silách z náboženských dôvodov a rovnako aj tí, ktorí tak urobili z akéhokoľvek iného dôvodu. Je zavádzajúce tvrdiť, že odsúdený B. Á. sa tým, že odmietol vykonávať vojenskú službu, odmietol slúžiť v armáde odsúdeniahodného režimu a stavať ho do pozície obeť a bojovníka proti predchádzajúcemu režimu. Stúpenci náboženstva Svedkov Jehovových totiž odmietajú slúžiť vojenskú službu všeobecne v akomkoľvek režime, či je to komunistický, fašistický, demokratický, monarchia a ďalšie a pokiaľ príslušné štáty majú prijaté zákony postihujúce takéto konanie, sú páchatelia takejto trestnej činnosti aj trestnoprávne postihovaní. Nejedná sa pritom len o páchatel'ov, ktorí takto konajú z náboženských dôvodov, ale napríklad... stúpenci hippies ako pacifisti...

Tvrdenie navrhovateľa, že ako nová skutočnosť a podstatná vada konania je skutočnosť, že doposiaľ nebola preukázaná taká nebezpečnosť konania odsúdeného, ktorá

oprávňovala súd k uloženiu nepodmienečného trestu odňatia slobody, si krajský súd taktiež, neosvojil a s týmto nesúhlasí. Každý štát prikladá obrane vlasti a územnej celistvosti mimoriadny význam a povinnosti v tomto smere zo strany občanov sú zakotvované v príslušných ústavách. Tak to bolo v Ústave ČSSR z roku 1960, v Ústavnom zákone o federácii z roku 1968 a tak je to aj v Ústave Slovenskej republiky... V čl. 18 ods. 1 je ustanovené, že nikoho nemožno poslať na nútené práce alebo nútené služby. Podľa ods. 2 sa však ustanovenie ods. 1 nevzťahuje na... b) vojenskú službu, alebo inú službu ustanovenú zákonom, namiesto povinnej vojenskej služby. Podľa čl. 25 ods. 2 nikoho nemožno nútiť, aby vykonával vojenskú službu, ak je to v rozpore s jeho svedomím, alebo náboženským vyznaním. Podrobnosti ustanoví zákon. Je teda zrejmé, že tejto povinnosti, tým, že ju celkom nevyklúčil z Ústavy, štát prikladá osobitný význam a necháva si možnosť podľa potreby a situácie upraviť podrobnosti zákonom. Z toho potom možno dovodiť aj stupeň nebezpečnosti konania u osôb túto zákonnú povinnosť v prípade potreby štátu odmietajúcich, čo sa samozrejme musí potom odraziť aj v uloženom treste. O to viac, že uložený trest potom musí určitým spôsobom na druhej strane aj kompenzovať obeť státisícov ostatných občanov, ktorí v mnohých prípadoch, aj proti svojmu presvedčeniu, si túto povinnosť splnili.

Záverom je potrebné uviesť, že B. Á. mal možnosť dosiahnuť, aby súd v rehabilitačnom konaní podľa zák. č. 119/90 Zb. o súdnej rehabilitácii preskúmal postup bývalého Vojenského obvodového súdu Prešov ohľadne jeho odsúdenia avšak túto možnosť v zákonnej lehote nevyužil. Dožadovať sa následne zmeny právoplatného rozhodnutia cestou mimoriadneho opravného prostriedku akou obnova konania nepochybne je, má síce právo, ale na druhej strane súd musí vo svojom postupe pri aplikácii tohto ustanovenia Trestného poriadku striktne rešpektovať dôvody povolenia obnovy konania a neprispôbovať tam uvedené dôvody rôznym výkladom.»

12. V citovanej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia krajský súd dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré sťažnosti vojenského prokurátora vyhovel. Ústavný súd považuje za potrebné konštatovať, že predmetný postup krajského súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľa nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského

súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojim vlastným. Prípadný zásah ústavného súdu, a to nahrádzanie právneho názoru krajského súdu, je možné realizovať len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, v zmysle ustálenej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor krajského súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam.

13. Sťažovateľ v súvislosti s napadnutým uznesením krajského súdu vo svojej sťažnosti poukázal aj na iné rozhodnutia najvyššieho súdu a Najvyššieho súdu Českej republiky. Nad rámec uvedených skutočností ústavný súd považuje za potrebné ku sťažovateľom namietanej existencii obsahovo odlišnej judikatúry všeobecných súdov doplniť, že nie je úlohou ústavného súdu zjednocovať rozhodovacia prax všeobecných súdov (I. ÚS 199/07, I. ÚS 18/08).

14. Podľa názoru ústavného súdu z uvedeného vyplýva, že predmetný právny výklad krajským súdom nevykazuje nedostatky, ktoré by odôvodňovali záver o porušení práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 listiny, práva na „rovnosť“ podľa čl. 1 listiny a práva nebyť opakovane súdený alebo trestaný podľa čl. 4 ods. 2 Protokolu č. 7 k dohovoru, preto bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

15. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namietal aj porušenie základného práva podľa čl. 40 ods. 6 listiny. Podrobnejšia argumentácia, ktorou by sťažovateľ odôvodňoval svoje tvrdenia vo vzťahu k porušeniu predmetného článku listiny, v sťažnosti uvedená nebola.

Podľa čl. 40 ods. 6 listiny trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Neskorší zákon sa použije, ak je to pre páchatel'a priaznivejšie.

Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že čl. 40 ods. 6 listiny neupravuje základné práva a slobody, ale zásady aplikovania právnej úpravy za situácie zmeny právnej úpravy v čase posudzovania trestnosti činu a ukladania trestu. Samotné deklarovanie porušenia čl. 40 ods. 6 listiny môže byť predmetom rozhodovania o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy len v spojení s namietaným porušením niektorého zo základných práv a slobôd. Keďže z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namietal porušenie základného práva zaručeného čl. 40 ods. 6 listiny v podstate v spojení s porušením práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 listiny, základného práva podľa čl. 1 listiny a podľa čl. 4 ods. 2 Protokolu č. 7 k dohovoru, ústavný súd vzhľadom na skutočnosť, že nezistil porušenia týchto práv, napokon dospel k záveru, že napadnutým uznesením krajského súdu nemohlo dôjsť ani k porušeniu základného práva zaručeného v čl. 40 ods. 6 listiny. Vychádzajúc z uvedených skutočností ústavný súd sťažnosť aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

16. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namietal aj porušenie základných práv zaručených v čl. 15 ods. 3 listiny.

Podľa čl. 15 ods. 3 listiny nikoho nemožno nútiť, aby vykonával vojenskú službu, ak je to v rozpore s jeho svedomím alebo s jeho náboženským vyznaním. Podrobnosti ustanoví zákon.

V tejto súvislosti ústavný súd chce poukázať na svoje skoršie rozhodnutie č. k. II. ÚS 342/06-28 z 11. decembra 2007 vydané v obdobnej veci, v ktorom ústavný súd, pokiaľ ide o porušenie základných práv a slobôd zaručených v čl. 15 ods. 3 listiny, jednoznačným spôsobom konštatoval, že v danom prípade bola sloboda svedomia

a presvedčenia sťažovateľa obmedzená na základe zákona a o tomto obmedzení nemožno tvrdiť, že by bolo úplne neospravedliteľné záujmom štátu na zabezpečení jeho obranyschopnosti a zachovaní verejného poriadku, a teda sledovalo legitímny cieľ, a to ani s poukazom na to, že zákonné obmedzenie ustanovovalo „staré právo“, ktoré bolo predchádzajúcim režimom vykladané spôsobom, ktorý nie je v každom prípade akceptovaný i v súčasnosti. Povinnosť vykonávať vojenskú službu podľa starého práva nemožno vnímať ako výlučne socialistickú a protidemokratickú, hoci v danom prípade „staré (trestné) právo“ nechránilo jednotlivca primeraným spôsobom v porovnaní s ochranou záujmov spoločnosti.

Podobne tak ústavný súd vo svojom rozhodnutí č. k. III. ÚS 165/05-22 z 9. júna 2005 vo vzťahu ku slobode svedomia uviedol, že ani relevantná časť práva platného v čase rozhodovania o vine a treste (v roku 1981) nevykazuje ani podľa vtedy platných medzinárodných štandardov znaky neznesiteľnej nespravodlivosti, ktoré by súdy dnes mohli a museli zohľadniť, a to aj s poukazom na to, že v roku 1981 ani všetky členské štáty Rady Európy neumožňovali vykonať namiesto vojenskej služby civilnú službu (napr. Švajčiarsko) a trestnoprávny postih za nenastúpenie vojenskej služby bol zavedený aj v týchto krajinách.

Ústavný súd konštatuje, že rovnaké závery sa vzťahujú aj na vec sťažovateľa. Ústavný súd vzhľadom na skutočnosť, že nezistil porušenia týchto základných práv, dospel k záveru, že napadnutým uznesením krajského súdu nemohlo dôjsť ani k porušeniu základného práva zaručeného v čl. 15 ods. 3 listiny. Vychádzajúc z uvedených skutočností ústavný súd sťažnosť aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

17. Obdobne považuje ústavný súd sťažnosť za zjavne neopodstatnenú vo vzťahu k namietanému uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tdo 32/2010 z 30. augusta 2008.

Podľa názoru ústavného súdu sa najvyšší súd dostatočne, resp. vyčerpávajúco vysporiadal s námietkami uvedenými v dovolaní podanom sťažovateľom. Závery najvyššieho súdu sú presvedčivé a v plnom rozsahu zodpovedajú ustálenej praxi

najvyššieho súdu pri posudzovaní prípustnosti dovolania a výkladu § 369 ods. 1 Trestného poriadku. Ústavný súd preto nevidí žiaden dôvod, aby do týchto záverov zasiahol.

18. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. mája 2011